

Animal welfare, etológia és tartástechnológia

Animal welfare, ethology and housing systems

Volume 5

Issue 4

Különszám

Gödöllő
2009

ELŐZETES ADATOK MAGYAR TARKA TEHENEK VÉRMÉRSÉKLETÉRŐL A FEJÉS SORÁN

Szentléleki Andrea¹, Győri Dániel², Horváth Géza², Tőzsér János¹

¹Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Állattenyésztés-tudományi Intézet, H-2103 Gödöllő, Páter K. u. 1.

²Petőfi Mezőgazdasági Szövetkezet, H-2755 Kocsér, Kossuth 3.

Szentleleki.Andrea@mkk.szie.hu

Összefoglalás

A gazdasági állat jóléti állapotának jellemzőit elsősorban a technológia határozza meg. Az embertől való félelem és egy technológiai folyamattal járó kényelmetlenség stresszállapotot idézhet elő a tehenekben, mely többek között viselkedésükben és termelésükben is megnyilvánulhat. A szerzők célja volt, hogy előzetes adatokkal szolgáljanak magyar tarka tehenek fejés során mutatott vérmérsékletéről, valamint annak tejtermeléssel való kapcsolatáról. A vizsgálatokat 2006-ban Kocséron végezték 7 hónapon keresztül (február és november között), összesen 17 elsőborjas, 10 második laktációs és 12 harmadik laktációs magyar tarka tehénnel. A megfigyelések – a laktáció elejétől kezdve – havonta egy alkalommal, a reggeli és az esti fejések során, a hivatalos tejtermelés-ellenőrzéssel egyidőben történtek. A tejmennyiségi adatokat a termelésellenőr bocsátotta rendelkezésünkre. A viselkedést a fejések folyamán mindig ugyanazon személy pontozta 1-5 skálán (1: nagyon ideges, folyamatos és erőteljes lépések, rúgások; 5: teljes nyugalomban áll, nincsenek lábmozgások sem) a fejőaknában. A Mann-Whitney teszt szignifikáns eltérést mutatott a reggeli és az esti fejés során meghatározott vérmérsékleti pontszámok között (U-érték= 26471,00, P=0,021, $\alpha=0,05$). A Kruskal-Wallis tesztel a három eltérő laktációban lévő tehenek temperamentuma között nem igazoltunk különbséget (Chi-Square= 3,813, df= 2, P= 0,149, $\alpha=0,05$), viszont a befejes hónapja statisztikailag igazolhatóan befolyásolta a tehenek viselkedését (Chi-Square= 37,158, df= 6, P= 0,0001, $\alpha= 0,001$). A Spearman-féle rangkorreláció számítás módszerével a fejés alatti vérmérséklet és a tejmennyiség között egyik hónapban sem tapasztaltunk statisztikailag igazolható összefüggést. Az előzetes eredmények alapján a vérmérséklet további hazai vizsgálatát tartjuk szükségesnek annak eldöntésére, hogy használható-e a hazai gyakorlatban a tőgyegészségügyi helyzettel, a fejési technológiával, valamint az emberi bánásmóddal összefüggésben lévő jóléti problémák egyik mutatójaként.

Preliminary data about temperament of Hungarian Fleckvieh during milking

Abstract

Characteristics of animal welfare of farm animal are mostly determined by technology. Fear of human and discomfort caused by a technological step can induce stress in cows, which can manifest among others in their behaviour and production, as well. Authors' aim was to give preliminary data about temperament of Hungarian Fleckvieh cows during milking and its correlation with milk production. Examinations were carried out in 2006 through 7 months (between February and November) with 17 primiparous animals, 10 cows in second lactation and 12 cows in third lactation in Kocsér. Observations were done from the beginning of the lactation during the morning and evening milking, on one occasion per month, at that time when the official herd recording occurred. The data of milk yield by cows were available by herd recording. Temperament of animals during milking was scored by the same person in a 5-point scale (1: very nervous, continual and vigorous stepping and kicking, 5: very quiet, no leg movements). Mann-Whitney test showed a significant difference between temperament measured in the morning and evening ($U= 26471.00$, $P=0.021$, $\alpha=0.05$). By Kruskal-Wallis test the lactation number has no effect on the temperament of cows (Chi-Square= 3.813, $df= 2$, $P= 0.149$, $\alpha= 0.05$), however, it was affected by the month of milk recording (Chi-Square= 37.158, $df= 6$, $P= 0.0001$, $\alpha= 0.001$). Significant correlation between behaviour during milking and milk yield was not revealed in either month by Spearman rank correlation test. According to the preliminary data further observation of temperament is needed to decide whether this trait can be used as one of the indicators of animal welfare problems regarding to udder health, milking technology and human treatment in the home practice.